

Sygn. akt VII U 347/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Ołtarzewska

Protokolant: st.sekr.sądowy Alicja Jarzyna

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2013 r. w Gdańsku

sprawy M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 27 grudnia 2012 r. nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 347/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 grudnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu M. B. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. wobec nieudowodnienia na dzień 01 stycznia 1999 r. 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uwzględnił ubezpieczonemu jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 22 lutego 1971 r. do dnia 30 listopada 1971 r. oraz od dnia 02 października 1978 r. do dnia 31 grudnia 1996 r. z tytułu zatrudnienia w Stoczni (...) S.A., ponieważ na świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 07 sierpnia 2002 r. charakter pracy nie został ściśle określony według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. oraz przy powołaniu na zarządzenie resortowe nie wskazano punktu, pod którym zajmowane stanowisko pracy zostało wymienione jako stanowisko, na którym wykonywana jest praca w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. B. wskazał, że nie uwzględnienie mu przez ZUS spornych okresów pracy w Stoczni (...) S.A., w których faktycznie pracował w warunkach szczególnych, jest wyjątkowo niesprawiedliwe. Na potwierdzenie powyższego, przedłożył dodatkowe dokumenty wyjaśniające klasyfikację stanowisk pracy i potwierdzające prace w spornym okresie w Stoczni (...) w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji. Dodał, że po analizie dokumentów złożonych do odwołania ostatecznie uznał do stażu pracy w warunkach szczególnych okres od dnia 22 lutego 1971 r. do dnia 30 listopada 1971 r., tj. 9 miesięcy i 7 dni. Nie uznał jednak okresu od dnia 02 października 1978 r. do dnia 31 marca 1981 r. z uwagi na rozbieżności w dokumentach i od dnia 01 kwietnia 1981 r. do dnia 31 grudnia 1981 r. z uwagi na rozbieżności co do zajmowanego stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. B., urodzony dnia (...), w dniu 10 grudnia 2012 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę.

Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i nie pozostaje w stosunku pracy.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił na dzień 01 stycznia 1999 r. 31 lat, 4 miesiące i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 9 miesięcy i 7 dni pracy w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 27 grudnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił M. B. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nieudowodnienia wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Dowód : akta ZUS plik III – wniosek o emeryturę – k. 1 – 2, karta przebiegu zatrudnienia – k. 9, raport ustalenia uprawnień do świadczenia – k. 15 – 16, decyzja ZUS z dnia 27.12.2012 r. – k. 8.

Wnioskodawca w okresie od dnia 01 września 1967 r. do dnia 28 lutego 2002 r. zatrudniony był w Stoczni (...) S.A. z siedzibą w G. w pełnym wymiarze czasu pracy na następujących stanowiskach pracy : uczeń, wydawca magazynowy, wydawca materiałów, aparaturowy gazów technicznych, ślusarz remontowy i hydraulik.

Początkowo ubezpieczony został zatrudniony w Stoczni (...) w celu wyuczenia zawodu montera kadłubów okrętowych. Następnie, po zdaniu egzaminu końcowego, wnioskodawca począwszy od dnia 03 sierpnia 1970 r. odbywał wstępny staż pracy na stanowisku wydawca materiałów – najpierw w Wydziale Mechanicznym, następnie od dnia 01 listopada 1970 r. na Wydziale Montażu Kadłubów, a od dnia 04 listopada 1970 r. ponownie na Wydziale Mechanicznym. W dniu 22 lutego 1971 r. ubezpieczony otrzymał awans na stanowisko kompletatora na Wydziale Mechanicznym. Pracę tę wykonywał do dnia 30 września 1971 r., kiedy to został przeniesiony do pracy na stanowisku wydawcy magazynowego.

Z dniem 02 października 1978 r. ubezpieczony, na swoją prośbę został przeniesiony na stanowisko aparaturowego produkcji gazów technicznych. Pracę tę wykonywał w Tlenowni, która była Oddziałem Wydziału Głównego Energetyka. W tlenowni pracowano na 3 zmiany – od 4 do 6 osób. Na każdej zmianie była jedna osoba do obsługi sprężarki powietrznej i pomp wodnych, druga osoba do obsługi sprężarek tlenowych i azotowych, następna osoba do obsługi sprężarki amoniakalnej i pomp tlenowych, czwarta osoba do obsługi aparatów tlenowych, piątą osobą był pracujący brygadzysta, a szósty pracownik do pomocy przy wykonywaniu czynności na wymienionych wyżej stanowiskach. Każdy pracownik w brygadzie musiał się jednak znać na wszystkich urządzeniach. Brygadzysta czuwał nad całością produkcji, gdyż wszystkie urządzenia, stanowiły jeden ciąg produkcyjny, ale również, w razie potrzeby, obsługiwał niektóre urządzenia produkcyjne i zastępował innych pracowników w czasie ich urlopów, czy choroby. Drobne awarie sprzętu naprawiano we własnym zakresie, a poważniejsze naprawy robiła grupa remontowa z Wydziału Warsztatowego, która pracowała na pierwszej zmianie. W cyklu produkcyjnym wszystkie maszyny były dublowane, więc w razie awarii jednego urządzenia uruchamiano drugie urządzenie. Na drugiej i trzeciej zmianie do napraw wzywano mechaników telefonicznie. Do obowiązków ubezpieczonego, który nie był brygadzystą, należała najczęściej obsługa sprężarki powietrznej, którą musiał odwadniać i która była największym urządzeniem na hali produkcyjnej, obsługa pomp wodnych, sprężarek tlenowych i azotowych, pomp tlenowych – służących do przetłaczania tlenu do butli, agregatu amoniakalnego, aparatu tlenowego, który również był sprężarką. Nadto, do jego obowiązków

należała bieżąca konserwacja obsługiwanego urządzenia, np. wyczyszczenie, dolanie oleju, sprawdzenie urządzeń chłodniczych, czy uzupełnienie wody w pompach tlenu.

Tlenownia obejmowała halę główną (na której panował ogromny hałas, gdyż wszystkie urządzenia, sprężarki były dużymi, głośno pracującymi maszynami) oraz różne przybudówki, w których znajdowały się pompy tlenowe. Ponadto, w innym pomieszczeniu znajdowało się też urządzenie chłodzące na amoniak, a na zewnątrz hali produkcyjnej umieszczone były trzy duże pojemniki na tlen. Proces produkcji tlenu ciekłego obejmował nadzorowanie wszystkich urządzeń nie tylko tych znajdujących się na hali głównej, ale również tych znajdujących się w dodatkowych pomieszczeniach. Podobnie, sprężarki tlenu były także umieszczone w osobnym pomieszczeniu poza halą główną. Napełnianie butli również odbywało się w innym pomieszczeniu, do którego ciekły tlen był doprowadzany rurociągami. Jedynie sprężarki powietrza znajdowały się na hali głównej i one rozpoczynały cały cykl produkcyjny.

Z dniem 01 kwietnia 1981 r. ubezpieczony otrzymał angaż na stanowisko ślusarza remontowego. Jego wynagrodzenie pozostało bez zmian – w dalszym ciągu otrzymywał je wg ósmej grupy zaszerogowania. Dopiero z dniem 01 lipca 1981 r. przyznano mu dziewiątą grupę zaszerogowania. Pracę na stanowisku ślusarza remontowego ubezpieczony wykonywał do dnia 31 grudnia 1996 r., kiedy to został przeniesiony do pracy na stanowisko hydraulika.

Dowód : akta ZUS plik I – świadectwo pracy – 7; akta osobowe wnioskodawcy – karta obiegowa zwolnienia z nauki zawodu – k. 2, świadectwo pracy – k. 7, k. 15, umowa z dnia 01.09.1967 r. – k. 2, umowa z dnia 01.08/1970 r. - k. 2, przeniesienie z dnia 29.10.1970 r., zaświadczenie Nr (...) z dnia 03.03.1971 r. – k. 16, zawiadomienie o awansie z dnia 12.03.1971 r. – k. 7, zawiadomienie o awansie z dnia 16.12.1971 r. – k. 8, zawiadomienie o awansie z dnia 25.07.1973 r. – k. 9, zawiadomienie z dnia 21.09.1974 r. – k. 10, wyciąg z dnia 23.02.1978 r. – k. 12, oświadczenie z dnia 31.07.1978 r. – k. 13, angaż z dnia 30.09.1978 r. – k. 14, zawiadomienie o awansie z dnia 25.10.1978 r. – k. 15, zawiadomienie o awansie z dnia 07.01.1980 r – k. 17, angaż z dnia 30.03.1981 r. – k. 18, zawiadomienie o awansie z dnia 10.06.1981 r. – k. 19, zawiadomienie o przeszerogowaniu – k. 23, zawiadomienia o zmianie wynagrodzenia – k. 26 – 32, k. 35 – 44, k. 51 – 52, angaż z dnia 03.01.1997 r. – k. 55 ; akta sprawy – częściowo zeznania świadka J. Z. – k. 44 – 46, częściowo zeznania świadka W. T. – k. 46 – 48, częściowo zeznania świadka K. W. – k. 48 – 50.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach ubezpieczeniowych pozwanego organu emerytalnego oraz w aktach osobowych wnioskodawcy, której prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków W. T., K. W. i J. Z., które Sąd wziął pod uwagę tylko w takim zakresie w jakim znalazły one potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd dał wiarę zeznaniom ww. świadków w zakresie w jakim wskazywali jakie urządzenia znajdowały się na Oddziale Tlenowni, na czym generalnie polegała ich obsługa i że na hali produkcyjnej generalnie panowały bardzo złe warunki pracy. W tym zakresie zeznania świadków były jasne, spójne, rzetelne i razem z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie tworzyły zwartą i logiczną całość.

Sąd zważył jednak, iż w części swoich zeznań ww. świadkowie nie byli ze sobą zgodni, inaczej np. opisywali obowiązki ubezpieczonego na zajmowanym przez niego stanowisku pracy, inaczej też opisali miejsce jego pracy. W części zeznania te pozostawały również w całkowitej sprzeczności z dowodami w postaci dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy, w związku z czym w tym zakresie Sąd odmówił im wiary, uznając, że zeznania te nie mogą stanowić podstawy do poczynienia wiarygodnych ustaleń faktycznych w sprawie. I tak, Sąd odmówił wiary zeznaniom świadka J. Z. w zakresie w jakim twierdził, że ubezpieczony miał zaznaczone w swoich angażach stanowisko ślusarz remontowy - produkcja gazów technicznych. Okoliczność ta pozostaje w całkowitej sprzeczności z licznymi angażami wnioskodawcy ze spornego okresu czasu, tj. z okresu gdy uzyskał angaż na stanowisko ślusarza remontowego, gdzie w żadnym wypadku nie zaznaczono, aby pracował on na stanowisku ślusarza remontowego – produkcja gazów technicznych – tak jak miało to miejsce w przypadku wszystkich zeznających w sprawie świadków. Wprawdzie, z zeznań świadka W. T. wynika, że po pewnym czasie usunięto mu z angażu dopisek „produkcja gazów

technicznych”, jednakże w przypadku ubezpieczonego, jak już podkreślono powyżej, w żadnym z licznych angaży zgromadzonych w jego aktach osobowych, taki dopisek nie został nigdy zamieszczony. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka J. Z. również w takim zakresie w jakim twierdził, że ubezpieczony przez okres prawie 10 lat obsługiwał wyłącznie sprężarkę powietrza i że praca ubezpieczonego oraz pozostałych pracowników odbywała się wyłącznie na hali produkcyjnej. Jak wynika z angaży wnioskodawcy oraz zeznań świadka Wiesława Techmańskiego Tlenownia była Oddziałem Wydziału Głównego Energetyka i nie wchodziła w skład Wydziału Mechanicznego. Nadto, z zeznań świadków W. T. i K. W. wynika, że ubezpieczony wprawdzie często, ale nie tylko, obsługiwał sprężarkę powietrza – bynajmniej nie trwało to przez okres 10 lat jak twierdził świadek J. Z.. Do obowiązków ubezpieczonego należała obsługa wszystkich urządzeń znajdujących się na Tlenowni – świadek W. T. zeznał, że ubezpieczony : „Pracował też przy sprężarce tlenu, bo obsługa tej sprężarki stanowiła już ostatni etap przy produkcji tlenu i sprężarki te nie pracowały przez całą zmianę. Urządzenia produkcji tlenu pracowały w ruchu ciągłym, więc jak ubezpieczony włączył sprężarkę powietrza, to w razie potrzeby mógł przejść do sprężarki tlenu i ją uruchomić”. Powyższe potwierdził w swoich zeznaniach świadek K. W., który wskazał, że wprawdzie ubezpieczony często odpowiadał za sprężarkę powietrza, jednakże to brygadzysta decydował kto jakie urządzenie ma obsługiwać danego dnia, ale zdarzało się, że dłuższy okres obsługiwano cały czas to samo urządzenie. Mógł to być jeden dzień, mógł to być tydzień – ale nie dłużej. Sąd zważył, że świadkowie mijali się w swoich zeznaniach również co do miejsca wykonywania przez ubezpieczonego pracy. Świadkowie J. Z. i W. T. podkreślali, że ubezpieczony, wraz z nimi, przez cały czas pracował na hali, gdzie odbywała się produkcja i gdzie z powodu dużego hałasu urządzeń i drgań podłóża panowały bardzo złe warunki pracy. Często, jak wskazał W. T., na skutek nieszczelności urządzeń na zewnątrz wydobywał się też amoniak. Z kolei świadek K. W. wprost zeznał, że „Tlenownia obejmowała nie tylko główną halę produkcyjną, ale miała również różne przybudówki, w których znajdowały się pompy tlenowe. W innym pomieszczeniu było urządzenie chłodzące na amoniak, na zewnątrz hali produkcyjnej były trzy duże pojemniki na tlen. Proces produkcji tlenu ciekłego obejmował nadzorowanie wszystkich urządzeń nie tylko tych na hali głównej, ale i tych w dodatkowych pomieszczeniach. Sprężarki tlenu były w osobnym pomieszczeniu niż hala główna. Napełnianie butli odbywało się jeszcze w innym pomieszczeniu do którego ciekły tlen był doprowadzany rurociągami”. Świadek ten wskazał również, że sprężarki powietrza były na hali głównej i one jedynie rozpoczynały cykl produkcyjny – co znajduje potwierdzenie w zeznaniach świadka T., który podał, że sprężarki tlenu nie pracowały przez całą zmianę. Tym samym raz jeszcze wskazać należy, iż zeznania świadka J. Z., który zeznał, że ubezpieczony pracował przez okres około 10 lat wyłącznie przy obsłudze sprężarki powietrza, w żadnej mierze nie zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd nie dał również wiary świadkom w zakresie w jakim twierdzili, że zmiana nazwy stanowiska pracy ubezpieczonego miała mu umożliwić uzyskanie wyższego wynagrodzenia w ramach wyższej grupy zaszerogowania. Niezależnie od tego czy świadkom, w ich konkretnym przypadku – jak mówią – podwyższono wynagrodzenie z VIII grupy na IX, to w odniesieniu do ubezpieczonego – jak wynika z jego angażu z dnia 01 kwietnia 1981 r. (vide : k. 18 akt osobowych) sytuacja taka nie miała miejsca. Wynagrodzenie ubezpieczonego na stanowisku ślusarza remontowego pozostało bez zmian – w dalszym ciągu otrzymywał on wynagrodzenie wg VIII grupy zaszerogowania. Dopiero od dnia 01 lipca 1981 r. (vide : k. 19 akt osobowych) przyznano mu IX kategorię zaszerogowania. Trudno zatem przyjąć, aby zmiana stanowiska pracy ubezpieczonego była związana z jakimkolwiek awansem płacowym – skoro – jak twierdzą świadkowie – jego obowiązki na stanowisku ślusarza remontowego pozostały te same.

Sąd oddalił na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. wnioski dowodowe ubezpieczonego zawarte w pkt 2, 4 i 5 pisma procesowego z dnia 20 marca 2013 r. (k. 15 akt sprawy) jako nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli chodzi o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu BHP na okoliczność oceny rodzaju wykonywanej przez ubezpieczonego pracy oraz zobowiązania Stoczni (...) S.A. do nadesłania informacji na temat rodzaju i okresu wykonywanej przez ubezpieczonego pracy oraz stanowiska i warunków zatrudnienia wskazać należy, iż okoliczności te zostały już wyjaśnione za pomocą dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy oraz częściowo zeznań świadków, zaś ocena charakteru pracy ubezpieczonego oraz klasyfikacja warunków jego zatrudnienia pod kątem przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. należy do Sądu, nie zaś do pracodawcy czy biegłego sądowego. Jeżeli zaś chodzi o dopuszczenie dowodu z dokumentów załączonych do pisma (świadectwa pracy, świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz zaświadczenia

o zatrudnieniu), to wskazać należy, iż dokumenty te znajdują się już w aktach ubezpieczeniowych, w związku z czym nie było potrzeby ponownego ich włączania w poczet materiału dowodowego sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego M. B. nie zasługuje na uwzględnienie.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury **dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r.** zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009, Nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia, w dziale XIV (Prace różne) pod poz. 9 wymieniona jest bezpośrednia obsługa sprzężarek.

Posiłkowo można odnieść się do załącznika Nr 1 do Zarządzenia nr 3 Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MHiPM Nr 1 – 3, poz. 1), gdzie w dziale XIV (prace różne) pod poz. 9 wymieniona jest bezpośrednia obsługa stacji sprzężarek : 1) maszynista pomp, 2) maszynista sprzężarek, natomiast pod poz. 12 (prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo – wodorowym) w pkt 9 wymieniony jest wycinacz.

Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

W rozpoznawanej sprawie bezspornym jest, iż ubezpieczony osiągnął 60 rok życia, na dzień 01 stycznia 1999 r. udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, nie pozostawał w stosunku pracy oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach na dzień 01 stycznia 1999 r.

Ubezpieczony domagał się uwzględnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Stoczni (...) S.A. od dnia 02 października 1978 r. do dnia 31 marca 1981 r. na stanowisku aparaturowego gazów technicznych oraz okresu od dnia 01 kwietnia 1981 r. do dnia 31 grudnia 1996 r. na stanowisku ślusarza remontowego. W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego brak jest jednak podstaw do uwzględnienia powyższych okresów do stażu pracy w warunkach szczególnych. Z dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych wnioskodawcy nie wynika, aby wykonywał on pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższego, nie zdołano również wykazać za pomocą zeznań przesłuchanych w sprawie świadków.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż w kontekście nabycia uprawnień emerytalnych pojęcie „praca w warunkach szczególnych” ma znaczenie normatywne (oznacza pracę wymienioną w rozporządzeniu i w ww. wykazach), a nie znaczenie potoczne. Wykonywanie pracy, która potencjalnie mogłyby wywrzeć negatywne skutki dla organizmu zatrudnionego, nie jest więc okolicznością wystarczającą dla zakwalifikowania okresu takiego zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 lutego 2007 r., UK 258/06, OSNP 2008/5-6/81 - wcześniejsza emerytura jest dla powszechnego systemu świadczeń emerytalnych „instytucją” wyjątkową, określającą szczególne uprawnienia. Zawarcie przez ustawodawcę w zamkniętym katalogu wykazu pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze wyłącza możliwość jego rozszerzania w procesie stosowania prawa. Możliwość odstępstwa od zasady powszechnej - zwłaszcza ze względu na przesłankę szczególnego charakteru zatrudnienia - pozostaje atrybutem władzy ustawodawczej, a nie sądowniczej. Tym samym o uprawnieniu do wcześniejszej emerytury decyduje łączne ścisłe spełnienie wszystkich warunków określonych w art. 184 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, a nie przekonanie pracownika, że praca była wykonywana w szczególnym charakterze lub warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06 grudnia 2010 r., II UK 140/10, LEX nr 786382; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2009 r., I UK 218/09, LEX nr 577817).

Wskazać w tym miejscu również należy, iż świadectwo pracy oraz świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – które wnioskodawca przedłożył do akt ubezpieczeniowych (vide : k. 7 – 8 i 9 plik I akt ZUS), nie ma mocy wiążącej zarówno dla pozwanego, jak i dla Sądu. W postępowaniu sądowym świadectwo stanowi dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c. i ma ograniczoną moc dowodową. Stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Świadectwo to podlega więc kontroli zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Sąd może zatem prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych we właściwych przepisach (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 września 2008 r., III AUa 795/08, OSB 2008/4/60; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r., III AUa 3113/08, LEX nr 552003).

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że ubezpieczony w Stoczni (...) od dnia 02 października 1978 r. do dnia 31 marca 1981 r. pracował na stanowisku aparaturowego gazów technicznych, gdzie do jego obowiązków należała obsługa różnego rodzaju urządzeń znajdujących się na Tlenowni – czyli oddziale Głównego Energetyka, tj.

obsługa sprężarki powietrznej, pomp wodnych, sprężarek tlenowych i azotowych, pomp tlenowych – służących do przetłaczania tlenu do butli, agregatu amoniakalnego oraz aparatu tlenowego, który również był sprężarką. Podkreślić należy, iż żadna z ww. prac nie została wymieniona w wykazach A lub B rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r., w tym przede wszystkim w wykazie A dziale XIV pod tytułem prace różne. Nie wskazano ich również w załączniku Nr 1 do Zarządzenia nr 3 Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MHiPM Nr 1 – 3, poz. 1). Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie sposób bowiem przyjąć, aby ubezpieczony w spornych okresach czasu zajmował się tylko i wyłącznie bezpośrednią obsługą stacji sprężarek. Z pewnością nie był on też maszynistą pomp ani maszynistą sprężarek - jak wskazano w wykazie A dziale XIV pod. poz. 9 załącznika Nr 1 do cytowanego wyżej zarządzenia MHiPM. Ubezpieczony jako aparatowy gazów technicznych obsługiwał nie tylko sprężarki, ale również inne urządzenia. Nadto, obsługa tychże urządzeń odbywała się nie tylko na hali produkcyjnej, ale również w innych pomieszczeniach – przybudówkach oraz na zewnątrz, gdzie znajdowały się duże pojemniki na tlen – co wynika z zeznań jednoznacznie z zeznań świadka K. W.. Trudno zatem przyjąć, aby ubezpieczony będąc zatrudnionym na stanowisku aparatowego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się tylko i wyłącznie bezpośrednią obsługą sprężarek.

Sąd zważył, że nawet gdyby uznać ubezpieczonemu okres pracy na stanowisku aparatowego gazów technicznych, to i tak okres ten jest niewystarczający do przyznania mu wnioskowanego świadczenia. Bezwzględnie, brak jest bowiem podstaw do zaliczenia wnioskodawcy okresu pracy na stanowisku ślusarza remontowego od dnia 01 kwietnia 1981 r. do dnia 31 grudnia 1996 r. Wprawdzie z zeznań świadków wynika, że ubezpieczony w dalszym ciągu wykonywał te same czynności co poprzednio na stanowisku aparatowego, a zmiana stanowiska pracy związana była z koniecznością podwyższenia mu stawki wynagrodzenia, nie mniej jednak, jak już wskazano powyżej – przy okazji omówienia wiarygodności zeznań świadków, zeznania te nie znajdują potwierdzenia w pozostałym obiektywnym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie w postaci angaży znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy. Raz jeszcze podkreślić należy, iż z angaży z dnia 01 kwietnia 1981 r. wynika, że wynagrodzenie ubezpieczonego na stanowisku ślusarza remontowego pozostało bez zmian – w dalszym ciągu (przez najbliższe 3 miesiące) otrzymywał on wynagrodzenie wg VIII grupy zaszerogowania, trudno zatem przyjąć, aby zmiana stanowiska pracy ubezpieczonego była związana z awansem płacowym – jak twierdzili świadkowie. Nadto świadkowie ci zeznali, że zmieniając im stanowisko pracy na ślusarza remontowego, mieli oni również dopisek – „produkcja gazów technicznych”. W przypadku ubezpieczonego, żaden z licznych angaży znajdujących się w aktach osobowych takiego dopisku nie posiada. Wreszcie wskazać należy, iż ubezpieczony, nawet gdyby wykonywał w spornym okresie czasu prace ślusarskie, które – jak wynika z pisma pracodawcy ubezpieczonego z dnia 09 stycznia 2013 r. (vide : k. 11 plik III akt ZUS) miałyby odpowiadać pod względem rodzaju wykonywanej pracy i zakresu obowiązków stanowisku wycinacza, to i tak z pewnością nie byłaby to praca wymieniona w dziale XIV pod poz. 12 załącznika Nr 1 do cytowanego wyżej zarządzenia MHiPM, albowiem mowa jest tam o pracach przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowo – wodorowym, a takowych prac ubezpieczony z pewnością nie wykonywał.

Tym samym, stosownie do treści § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego a contrario, Sąd uznał, że okres zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku aparatowego gazów technicznych i ślusarza remontowego nie podlega zaliczeniu do okresów pracy uzasadniających prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie wieku emerytalnego.

Wobec powyższego Sąd uznał, że przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe nie wykazało, aby ubezpieczony spełniła przesłankę posiadania na dzień 01 stycznia 1999 r. co najmniej 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. W związku z czym, wobec niespełnienia przez wnioskodawcę łącznie wszystkich, wynikających z treści art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, przesłanek nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym, a w szczególności spornej przesłanki w postaci osiągnięcia na dzień wejścia w życie ustawy emerytalnej, tj. w dniu 01 stycznia 1999 r. wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, brak jest materialno – prawnych podstaw do ustalenia jego prawa do tego świadczenia.

W konkluzji, nie znajdując podstaw do uwzględnienia odwołania M. B. od zaskarżonej decyzji z dnia 27 grudnia 2012 r., Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami oddalił odwołanie, o czym orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Maria Ołtarzewska